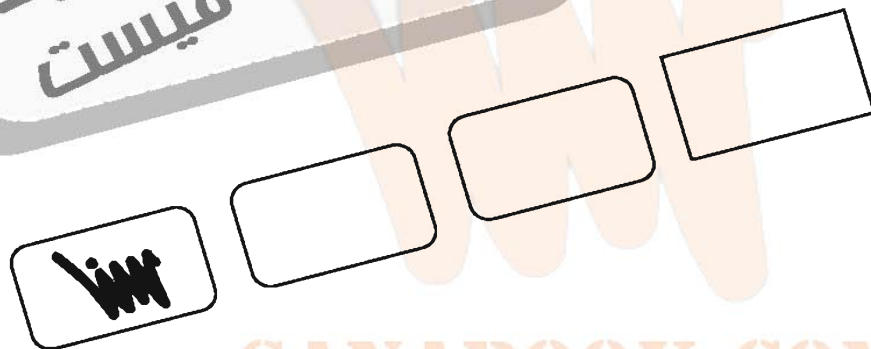

تست آموز سنا (کلاس) نظریه‌های شفافیت فیست

SANABOOK.COM

مؤلف

مجید حیدری

مقدمه‌ی ناشر

همت بلند دار که نزد خداوند و خلق باشد به قدر همت تو اعتبار تو

هم‌اکنون در بین کتاب‌های موجود برای آزمون‌های تحصیلات تکمیلی رشته‌ی روانشناسی، متناسفانه کتاب تست مناسبی که از سطر به سطر رفرنس‌های مورد طراحی سؤال در آزمون‌های ارشد و دکتری سؤال آورده باشد، وجود ندارد و این موضوع داوطلبان این آزمون‌ها را به‌خاطر نبود تست کافی آزار می‌دهد. لذا خلأ این نوع کتاب‌ها ما را بر آن داشت که پیشنهاد مؤلف گرانقدر جناب آقای مجید حیدری مبنی بر نگارش سؤالات تالیفی از سطر به سطر کتب رفرنس روانشناسی را در قالب کتاب‌های تست‌آموز سنا (تاس) با کمال میل قبول نماییم.

مجموعه تاس‌های روانشناسی شامل کتاب‌های تاس نظریه‌های شخصیت فیست، تاس آسیب‌شناسی روانی کاپلان، تاس سنجش روانی مارنات و تاس روانشناسی رشد، مجموعه‌ای کامل و بی‌بدیل از تست‌های آموزشی با پاسخ‌های کاملاً تشریحی می‌باشد. داوطلبان آزمون روانشناسی بالینی وزارت بهداشت علاوه بر کتب تاس می‌توانند از کتاب گنجینه‌ی جامع سؤالات روانشناسی بالینی وزارت بهداشت (سؤالات کنکور از سال ۷۵ تا کنون) استفاده نمایند.

امید است کتاب‌های منتشرشده در حوزه‌ی روانشناسی این انتشارات بتواند کمک بسزایی به مخاطبین وفادار خود نماید. در پایان از کلیه‌ی اساتید، دانشجویان و علاقمندان محترم خواهشمندیم نظرات خود در مورد این کتاب را از طریق پست الکترونیک زیر اطلاع‌رسانی نمایند.

مدیریت نشر علمی سنا
elmisana@gmail.com

SANABOOK.COM

۱	فصل اول: درآمدی بر نظریه‌ی شخصیت
۹	فصل دوم: نظریه‌ی روانکاوی فروید
۲۷	فصل سوم: روانشناسی فردنگر آدلر
۴۱	فصل چهارم: روانشناسی تحلیلی یونگ
۵۷	فصل پنجم: نظریه‌ی روابط‌شء کلاین
۷۳	فصل ششم: نظریه‌ی روانکاوی اجتماعی هورنای
۸۹	فصل هفتم: روانکاوی انسان‌گرای فروم
۱۰۳	فصل هشتم: نظریه‌ی میان‌فردی سالیوان
۱۱۹	فصل نهم: نظریه‌ی پسا‌فرویدی اریکسون
۱۲۹	فصل دهم: تحلیل رفتاری اسکینر
۱۵۵	فصل یازدهم: نظریه‌ی اجتماعی-شناختی بندورا
۱۸۱	فصل دوازدهم: یادگیری شناختی-اجتماعی راترو میشل
۲۰۹	فصل سیزدهم: نظریه‌های صفت و عاملی کتل و آیزنک
۲۴۳	فصل چهاردهم: روان‌شناسی فردی آلپورت
۲۶۵	فصل پانزدهم: روان‌شناسی سازه‌های شخصی کلی
۲۹۵	فصل شانزدهم: نظریه‌ی فردمدار راجرز
۳۲۱	فصل هفدهم: نظریه‌ی کل‌نگر-پویشی مازلو
۳۵۱	فصل هجدهم: روان‌شناسی وجودی
۳۵۹	فصل نوزدهم: نظریه‌ی صفت پنج عاملی مک‌کری و کاستا

درآمدی بر نظریه‌ی شخصیت

SANABOOK.COM

پرسشنامه

- ۱** الگوی نسبتاً پایدار صفات، گرایش‌ها، یا ویژگی‌هایی که تا اندازه‌ای به رفتار افراد دوام می‌بخشند کدام گزینه است؟
الف رفتار
ب شخصیت
ج مذهب
د نگرش
- ۲** ابزارهایی که برای تحقیق کردن و سازمان دادن مشاهدات به کار می‌روند چه نام دارند؟
الف نظریه
ب فرضیه
ج استدلال قیاسی
د استدلال استقرایی
- ۳** عناصر تشکیل‌دهنده نظریه، واقعیت‌های اثبات شده نیستند ولی انگار که درست هستند در مورد کدام گزینه صدق می‌کند؟
الف نگرش
ب گمانه‌زنی
ج فلسفه
د فرض‌ها
- ۴** نظریه با کدام یک از شاخه‌های فلسفه ارتباط بسیار نزدیکی دارد؟
الف هستی‌شناسی
ب بایدها
ج معرفت‌شناسی
د زیبایی‌شناختی
- ۵** مثال اگر کودکان در انزوا بزرگ شوند، کاملاً بدون داشتن تماس با دیگران در این صورت زبان را پرورش نخواهند داد؟
الف نظریه
ب طبقه‌بندی
ج فلسفه
د گمانه‌زنی
- ۶** حدس یا پیش‌بینی که اعتبار آن را می‌توان از طریق به‌کارگیری روش علمی آزمایش کرد چیست؟
الف گمانه‌زنی
ب معرفت‌شناسی
ج نظریه
د فرضیه
- ۷** کدام یک از موارد، نظریه را تشکیل نمی‌دهد ولی برای رشد علم ضروری است؟
الف فرایند ذهن
ب طبقه‌بندی
ج شخصیت
د تحقیق
- ۸** کدام یک از موارد، به بررسی این مورد می‌پردازد که شخصیت و تجربه علمی دانشمندان بر نظریه‌هایی که می‌آفرینند تأثیر دارد؟
الف روانشناسی ذهن
ب روانشناسی شناختی
ج روانشناسی علمی
د روانشناسی رفتاری
- ۹** مهم‌ترین ملاک یک نظریه خوب چیست؟
الف توانایی در هدایت پژوهش
ب ابطال‌پذیری نظریه
ج سازمان دادن اطلاعات
د همسانی درونی
- ۱۰** کدام یک از موارد زیر برای نظریه عناصر اصلی تأمین می‌کند و با نظریه رابطه همزیست دارد؟
الف فرضیه آزمایشی
ب پژوهش بالینی
ج پژوهش توصیفی
د مفید بودن نظریه
- ۱۱** اینکه نظریه را باید براساس توانایی آن در تأیید یا رد شدن ارزیابی کرد کدام گزینه را به تصویر می‌کشد؟
الف اطلاعات را سازمان دهد
ب اقدامات را هدایت کند
ج تبعیت از قانون ایجاد
د ابطال‌پذیری
- ۱۲** چهارمین ملاک برای یک نظریه خوب چیست؟
الف هدایت اقدامات
ب ایجاد
ج همسانی درونی
د تولید پژوهش

- ۱۳** اینکه اجزای تشکیل‌دهنده‌ی نظریه باید از لحاظ منطقی سازگار باشد و اصطلاحات آن از تعریف عملیاتی برخوردار باشد در کدامیک صحیح است؟
- الف) تولید پژوهش
ب) سازمان اطلاعات
ج) همسانی درونی
د) هدایت اقدامات
- ۱۴** آیا افراد محکوم‌اند زندگی آشفته‌ای داشته باشند یا از لحاظ روانی سالم و موجودات کاملی باشند در مورد کدام بعد از برداشت از انسان صحیح است؟
- الف) بدبینی در برابر خوش‌بینی
ب) جبرگرایی در برابر انتخاب آزاد
ج) هشیار در برابر ناهشیار
د) علیت در برابر غایت‌مندی
- ۱۵** نظریه و اطلاعات پژوهشی چه نوع رابطه‌ای با هم دارند؟
- الف) مساوی
ب) چرخشی
ج) دورانی
د) سلسله‌مراتبی
- ۱۶** وقتی نمره افراد در دو اجرای مختلف پرسشنامه یکسان باشد چه نوع پایایی است؟
- الف) همسانی درونی
ب) پایایی ارزیاب
ج) گزینه الف و ب
د) پایایی باز آزمون
- ۱۷** کدام مورد زیر جزء موارد اعتبار سازه نیست؟
- الف) همگرا
ب) واگرا
ج) افتراقی
د) پیش‌بین
- ۱۸** عالی‌ترین ارزش هر ابزار سنجشی چیست؟
- الف) آزمون‌پذیری فرضیه‌ها
ب) پیش‌بینی رفتار آینده
ج) تعریف عملیاتی
د) همسانی درونی اجزای آن
- ۱۹** کدامیک از موارد زیر جزء سازه‌های فرضی که باید به رفتارهای قابل‌مشاهده ربط داده شوند نیست؟
- الف) نگرش
ب) برون‌گرایی
ج) ثبات هیجانی
د) هوش
- ۲۰** کدامیک از موارد، از کلمه لاتین پرسونا گرفته شده است؟
- الف) رفتار
ب) شخصیت
ج) نظریه
د) فرضیه
- ۲۱** نظریه را با ۴ مورد اشتباه می‌کنند کدام مورد زیر از جمله آن نیست؟
- الف) فلسفه
ب) گمانه‌زنی
ج) طبقه‌بندی
د) استدلال استنتاجی

پاسخنامه

الف ب ج د

در مورد شخصیت انسان، بیشتر به پژوهش تجربی متکی بودند. با اینکه همه‌ی آن‌ها به طریقی به آنچه ما شخصیت می‌خوانیم پرداخته‌اند، اما هر کدام این مفهوم کلی را از دیدگاه متفاوتی بررسی کرده‌اند.

گرچه همه‌ی نظریه‌پردازان شخصیت با یک تعریف واحد از آن موافق نیستند، اما می‌توانیم بگوییم که شخصیت یعنی الگوی نسبتاً پایدار صفات، گرایش، یا ویژگی‌هایی که تا اندازه‌ای به رفتار افراد دوام می‌بخشد. به‌طور اختصاصی‌تر، شخصیت از صفات یا گرایش‌هایی تشکیل می‌شود که به تفاوت‌های فردی در رفتار، ثبات رفتار در طول زمان و تداوم رفتار در موقعیت‌های گوناگون می‌انجامد. این صفات می‌توانند منحصربه‌فرد باشند، در برخی گروه‌ها مشترک، یا کل اعضای گروه در آن سهیم باشند، ولی الگوهای آن‌ها در هر فرد تفاوت دارند؛ بنابراین هر کسی با اینکه به طریقی شبیه دیگران است، ولی شخصیت منحصربه‌فردی دارد.

الف ب ج د

نظریه علمی یک‌رشته فرض‌های مرتبط است که به دانشمندان امکان می‌دهد برای تدوین کردن فرضیه‌های آزمون‌پذیر، از استدلال استنتاجی منطقی استفاده کنند. اولاً نظریه یک‌رشته فرض است. یک فرض به‌تنهایی هرگز نمی‌تواند نیازمندی‌های یک نظریه‌ی مناسب را تأمین کند. ثانیاً نظریه یک‌رشته فرض‌های مرتبط است. پس فرض‌های مجزا نه می‌توانند فرضیه‌های معنی‌دار ایجاد کنند و نه اینکه از همسانی درونی برخوردار هستند درحالی‌که این دو ملاک برای نظریه‌های سودمند ضروری هستند. سومین واژه‌ی مهم در این توضیح، فرض‌ها هستند.

بعد از اینکه فریود فرضیه‌هایی را تدوین کرد و معقول بودن آن‌ها را با توجه به تجربیات بالینی‌اش بررسی کرد، به تدریج روش علمی‌تری را به وجود آورد. فریود از این آمیختگی گمانه‌زنی و شواهد بالینی، اولین نظریه‌ی مدرن شخصیت را به‌وجود آورد. بعدها مردان و زنان دیگری نظریه‌های شخصیتی را به‌وجود آوردند که برخی از آن‌ها بر پایه‌ی گمانه‌زنی فلسفی و برخی دیگر بر اساس شواهد تجربی استوار بودند، اما همه‌ی آن‌ها ترکیباتی از این دو را به‌کار بردند. با این‌حال نظریه‌پردازان شخصیت با یک تعریف واحد از شخصیت، موافق نیستند.

الف ب ج د

نظریه با فلسفه ارتباط دارد، ولی بسیار محدودتر از آن است. فلسفه یعنی عشق به‌خرد و فیلسوفان کسانی هستند که در تعقیب خردمندی تحقیقات کنترل‌شده انجام می‌دهند. فلسفه شاخه‌های متعددی دارد که یکی از آن‌ها معرفت‌شناسی یا ماهیت دانش است. نظریه با این شاخه از فلسفه ارتباط بسیار نزدیکی دارد؛ زیرا ابزاری است که دانشمندان در تعقیب دانش از آن استفاده می‌کنند.

الف ب ج د

کلمه نظریه یکی از واژه‌های مشکوک در زبان انگلیسی است که بسیار بد به‌کار رفته و بد فهمیده شده است.

نظریه‌ها با باید‌ها سروکار ندارند؛ بنابراین، یک‌رشته اصول دربار‌ه‌ی اینکه یک نفر چگونه باید زندگی خود را اداره کند، نظریه محسوب نمی‌شود. نظریه‌ها به گمانه‌زنی متکی هستند، اما از گمانه‌زنی بدون عمل فراتر می‌روند. نظریه‌ها از ذهن متفکران بزرگ، مستقل از مشاهدات تجربی، سرچشمه

برخی افراد نظریه را در برابر واقعیت قرار می‌دهند، در حالیکه چنین آنتی تزی بیانگر ناآگاهی از آن است. نظریه‌ها در علم ابزارهایی هستند که برای تحقیق و سازمان‌دادن مشاهدات به‌کار می‌روند، درحالی‌که نه واقعیت در واژگان علمی جایگاهی دارد و نه حقیقت. علت اینکه نظریه‌های متفاوتی ساخته شده است این است که نظریه‌پردازان در مورد ماهیت انسان اتفاق نظر ندارند و هریک شخصیت را از دید خودش می‌بیند.

شماری از نظریه‌پردازان از تجربیات خود به‌عنوان روان‌درمانگر کمک گرفته‌اند؛ سایرین برای گردآوری اطلاعات

طبقه‌بندی صرف نظریه را شکل نمی‌دهد. حتی ترکیبی از چندین طبقه‌بندی نظریه تولید نمی‌کند. طبقه‌بندی‌ها فقط از این نظر پویا هستند که می‌توان دستگاه‌های جدیدی را به آن‌ها اضافه کرد، ولی نمی‌توانند فرضیه‌های آزمون‌پذیر تولید کنند. علت اینکه نظریه‌های مختلف وجود دارند این است که ماهیت نظریه به نظریه‌پرداز اجازه می‌دهد که از دیدگاه خاصی به گمانه‌زنی‌هایی بپردازد.

نظریه‌پردازان هنگام گردآوری اطلاعات باید تا حد امکان عینی باشند، اما تصمیمات آن‌ها در مورد اینکه چه اطلاعاتی را گردآوری کرده و چگونه آن‌ها را تعبیر کنند، شخصی است. نظریه‌ها قوانین تغییرناپذیر نیستند؛ آن‌ها بر پایه واقعیت‌های ثابت‌شده قرار ندارند، بلکه بر فرض‌هایی استوار هستند که در معرض تعبیر فردی قرار دارند.

۸. الف) پ) ج) د) روانشناسی به بررسی علم و رفتار دانشمندان می‌پردازد، به این صورت که درباره تأثیر فرایندهای شناختی و ویژگی‌های شخصی دانشمند بر پیدایی نظریه‌ها و پژوهش علمی او تحقیق می‌کند؛ به عبارت دیگر به بررسی این موضوع می‌پردازد که چگونه شخصیت، فرایندهای شناختی تاریخچه رشد و تجربه علمی دانشمندان بر علمی که آن‌ها به پیش می‌برند و نظریه‌هایی که می‌آفرینند تأثیر می‌گذارد. آگاهی کامل از نظریه‌های شخصیت، به اطلاعات مربوط به جو تاریخی، اجتماعی و وضعیت روانی نظریه‌پرداز در زمان نظریه‌پردازی او بستگی دارد. چون ما معتقدیم که نظریه‌های شخصیت، شخصیت نظریه‌پردازان را منعکس می‌کنند، در مورد هریک از نظریه‌پردازان اصلی، مقدار زیادی اطلاعات زندگی‌نامه هم هست.

تفاوت‌های شخصیت نظریه‌پردازان، اختلافات اساسی را بین آن‌هایی که به سمت جنبه کمی روانشناسی گرایش دارند و آن‌هایی که به سمت جنبه‌ی بالینی و کیفی روانشناسی گرایش دارند توجیه می‌کنند.

۹. الف) پ) ج) د) مهم‌ترین ملاک برای یک نظریه‌ی مفید توانایی آن در برانگیختن و هدایت کردن پژوهش بیشتر است. خیلی از یافته‌های تجربی علم، بدون نظریه مناسبی که راه را نشان دهد ناشناس و بیگانه مانده‌اند. برای مثال در ستاره‌شناسی، سیاره نپتون به این دلیل کشف شد که نظریه حرکت فرضیه مناسبی را پدید آورد مبنی بر اینکه

نمی‌گیرند، بلکه با اطلاعاتی که به شیوه تجربی گردآوری شده‌اند و با علم، ارتباط نزدیکی دارند.

۵. الف) پ) ج) د) نظریه با یک رشته اظهارات (اگر) و (در این صورت) سروکار دارد. ولی خوبی یا بدی نتایج این اظهارات از قلمرو آن خارج است. برای مثال ممکن است نظریه‌ای بگوید اگر کودکان در انزوا بزرگ‌شوند، کاملاً بدون داشتن تماس با دیگران، در این صورت زبان را پرورش نخواهند داد و رفتار خوب نشان نخواهند داد.

ولی این اظهار درباره اصول اخلاقی روش فرزندپروری چیزی نمی‌گوید. باید‌ها ارزش‌هایی را شامل می‌شوند که مناسب فلسفه هستند. گرچه نظریه‌ها ارزش‌ها را نیز دربردارد، اما براساس شواهدی استوارند که به‌شیوه سوگیری نشده به دست آمده‌اند؛ بنابراین، درباره اینکه چرا جامعه باید به افرادی‌خانمان کمک کند یا چه چیزی یک اثر شاهکار را تشکیل می‌دهد، نظریه‌هایی وجود ندارد.

۶. الف) پ) ج) د) اگرچه نظریه مفهوم محدودتری از فلسفه است، اما از فرضیه گسترده‌تر است. یک نظریه خوب می‌تواند چندین فرضیه تولید کند. فرضیه حدس یا پیش‌بینی فرهیخته‌ای است که اعتبار آن را می‌توان از طریق به‌کارگیری روش علمی آزمایش کرد. نظریه به‌قدری کلی است که نمی‌توان آن را مستقیماً اثبات کرد، ولی همین نظریه جامع می‌تواند هزاران فرضیه تولید کند.

پس فرضیه را نباید با نظریه‌ای که آن را تولید کرده است اشتباه کرد؛ به عبارت دیگر فرضیه را می‌توان بچه و نظریه را والد تلقی کرد. البته بین نظریه و فرضیه رابطه نزدیکی وجود دارد. پژوهشگر با استفاده از استدلال استنتاجی، می‌تواند از یک نظریه‌ی سودمند فرضیه‌های آزمون‌پذیر بسازد و بعد آن‌ها را آزمایش کند. نتایج این آزمایش‌ها - خواه فرضیه را حمایت یا رد کند - به نظریه پس‌خورانده می‌شود. وقتی که نظریه رشد و تغییر می‌کند، فرضیه‌های دیگر را می‌توان از آن به دست آورد.

۷. الف) ب) ج) د) طبقه‌بندی، رده‌بندی چیزها طبق روابط طبیعی آن‌هاست؛ که برای رشد علم ضروری هستند، زیرا بدون طبقه‌بندی اطلاعات علم نمی‌تواند پیشرفت کند. با این حال

آزمایش است. نظریه‌هایی که بر تغییرات غیرقابل مشاهده در ناهشیار متکی هستند به‌سختی می‌توان اثبات یا ابطال کرد. برای مثال، چون نظریه‌ی فروید این‌گونه تغییرات را در ناهشیار امکان‌پذیر می‌داند، ابطال یا اثبات آن غیرممکن است. نظریه‌ای که بتواند همه‌چیز را توضیح دهد، هیچ چیزی را توضیح نمی‌دهد.

۱۲. الف پ ج د

چهارمین ملاک برای نظریه‌ی خوب، توانایی آن در هدایت کردن کاربران است به طوری که بتوانند مشکلات روزمره خود را حل کنند.

نظریه خوب ساختاری را برای یافتن خیلی از پاسخ‌های کاربران در اختیار می‌گذارد. کاربران بدون داشتن نظریه‌ای مفید در تاریکی روش‌های کوشش و خطا سکندری می‌خورند، در صورتی که آن‌ها گرایش نظری قابل اعتمادی داشته باشند، می‌توانند اقدامات مناسبی انجام دهند.

اینکه نظریه تا چه اندازه‌ای تفکر و عمل را در سایر رشته‌ها، از جمله هنر، ادبیات، حقوق، جامعه‌شناسی، فلسفه، مذهب، تجارت تحریک می‌کند نیز در این ملاک می‌گنجد. برای مثال، نظریه‌ی فروید موجب تحقیقاتی در زمینه خاطرات باز یافته شده است که برای رشته‌ی حقوق بسیار اهمیت دارد.

۱۳. الف پ ج د

نظریه‌ای که همسانی درونی دارد نظریه‌ای است که اجزای تشکیل دهنده‌ی آن از لحاظ منطقی سازگار باشد. مرزهای چنین نظریه‌ای به دقت مشخص شده‌اند و توجیهاتی ارائه می‌دهند که از این مرز فراتر روند. نظریه‌ای که همسانی درونی دارد زبان همسانی را به کار می‌برد یعنی از اصطلاح واحدی به معنی دو مفهوم متفاوت استفاده نمی‌کند. نظریه خوب از مفاهیمی استفاده می‌کند که به صورت عملیاتی تعریف شده‌اند. تعریف عملیاتی تعریفی است که واحدها را براساس روی داده‌ها یا رفتارهای قابل مشاهده توصیف می‌کند که بتوان آن‌ها را اندازه‌گیری کرد. برای مثال، یک فرد برون‌گرا را می‌توان به این صورت تعریف عملیاتی کرد:

کسی که در یک پرسشنامه‌ی شخصیت، نمره‌ی از پیش تعیین شده کسب می‌کند.

در صورتی که دو نظریه از لحاظ توانایی به وجود آوردن پژوهش، ابطال‌پذیری، معنی دادن به اطلاعات،

بی‌نظمی در مسیر اورانوس باید به علت وجود سیاره دیگری باشد. نظریه مفید نقشه‌ی مسیری را در اختیار ستاره‌شناسان قرارداد که جست‌وجوی آن‌ها را برای این سیاره جدید هدایت کند.

نظریه مفید اطلاعات پژوهشی را در یک ساختار معنی‌دار سازمان می‌دهد و توجیهی را برای این نتایج علمی در اختیار می‌گذارد. در صورتی که یک نظریه نتواند اطلاعات پژوهشی تولید کند یا اطلاعات پژوهشی مرتبط با آن را توضیح دهد، سودمندی خود را از دست می‌دهد و به نفع نظریه‌ی سودمندتری کنار گذاشته می‌شود.

۱۰. الف پ ج د

نظریه‌ی مفید دو نوع پژوهش به وجود می‌آورد: پژوهش توصیفی و فرضیه‌آزمایی. پژوهش توصیفی که می‌تواند نظریه را گسترش دهد، به اندازه‌گیری، نام‌گذاری و طبقه‌بندی واحدهایی مربوط می‌شود که در ساختن نظریه به کار گرفته شده‌اند. پژوهش توصیفی با نظریه رابطه همزیست دارد. از یک سو، برای نظریه عناصر اصلی تأمین می‌کند و از سوی دیگر، نیروی محرک خود را از آن می‌گیرد. دومین نوع پژوهش، یعنی فرضیه‌آزمایی به اثبات غیرمستقیم سودمندی نظریه منجر می‌شود.

نظریه مفید فرضیه‌های متعددی به وجود می‌آورد که وقتی آزمایش شدند، به اطلاعات موجود افزوده می‌شوند نظریه را شکل داده و گسترش می‌دهند. نظریه مفید باید بتواند اطلاعات به دست آمده از پژوهش را که با یکدیگر مغایر نیستند، سازمان دهد. یافته‌های پژوهشی بدون سازمان یا طبقه‌بندی، مجزا می‌مانند.

۱۱. الف پ ج د

نظریه را باید بر اساس توانایی آن در تأیید یا رد شدن ارزیابی کرد، یعنی باید ابطال‌پذیر باشد. برای اینکه نظریه‌ای ابطال‌پذیر باشد باید به قدر کافی دقیق باشد که پژوهشی را توصیه کند که از اصول اساسی آن حمایت یا آن‌ها را رد کند. اگر نظریه‌ای گنگ یا مبهم باشد که نتایج مثبت و منفی را بتوان به عنوان حمایت از آن تعبیر کرد، پس این نظریه ابطال‌پذیر نیست؛ و نمی‌تواند مفید باشد. با این حال ابطال‌پذیری به معنی غلط بودن نیست بلکه بدان معنی است که نتایج منفی پژوهش، نظریه را رد خواهند کرد نظریه‌پرداز را مجبور می‌کنند آن را کنار بگذارند یا تغییر دهد. نظریه‌ی ابطال‌پذیر پاسخگوی نتایج

این‌حال روان‌شناسان مانند سایر دانشمندان می‌کوشند منظم باشند، به‌طوری‌که پیش‌بینی‌های آن‌ها باثبات و دقیق باشد.

۱۶. الف الف پ ج ۵
منظور از پایایی ابزار اندازه‌گیری، مقدار نتایج باثباتی است که به بار می‌آورد. دو نوع پایایی مهم: پایایی باز آزمون و همسانی درونی هستند. یک پرسشنامه‌ی شخصیت در صورتی پایایی باز آزمون دارد که نمره افراد در دو اجرای مختلف تقریباً یکسان باشد. یک آزمون در صورتی همسانی درونی دارد که همه‌ی مواد آن یک چیز را ارزیابی کند. پرسشنامه‌های شخصیت می‌توانند پایا باشند ولی اعتبار یا دقت نداشته باشند. منظور از اعتبار این است که یک آزمون تا چه اندازه‌ای آنچه را که قرار است ارزیابی کند، واقعاً ارزیابی می‌کند. دو نوع اعتبار خیلی مهم است اعتبار سازه و پیش‌بین. روان‌شناسان شخصیت برای اینکه توانایی خود را در پیش‌بینی کردن بهبود بخشند فنون ارزیابی متعددی، از جمله پرسشنامه‌های شخصیت را ابداع کرده‌اند. اعتبار سازه درجه‌ای است که یک ابزار سنجش، چندانسازه‌ی فرضی را ارزیابی می‌کند.

۱۷. الف الف پ ج ۵
۳ نوع اعتبار سازه‌ی مهم عبارتند از: اعتبار همگرا اعتبار واگرا و اعتبار افتراقی. اگر نمره‌های به‌دست‌آمده از یک ابزار با نمره‌های ابزار سنجش معتبری که ساختار یکسانی دارد، همبستگی عالی داشته باشد اعتبار همگرا است. یک پرسشنامه در صورتی اعتبار سازه‌ی واگرا دارد که با سایر پرسشنامه‌هایی که آن سازه را ارزیابی نمی‌کنند، همبستگی کم و بی‌معنایی داشته باشد؛ و سرانجام یک پرسشنامه در صورتی اعتبار افتراقی دارد که دو گروه افراد را که به متفاوت بودن مشهور هستند را از یکدیگر متمایز کند. برای مثال پرسشنامه‌های شخصیتی که برون‌گرایی را ارزیابی می‌کند باید در مورد افرادی که به برون‌گرایی معروف هستند در مقایسه با آن‌هایی که به درون‌گرایی شهرت دارند، نمره‌های بالاتری در اختیار بگذارد.

۱۸. الف الف پ ج ۵
اعتبار پیش‌بین درجه‌ای است که یک آزمون رفتار آینده را پیش‌بینی می‌کند. برای مثال یک آزمون برون‌گرایی در صورتی اعتبار پیش‌بین دارد که با رفتارهای آینده،

راهنمایی‌کردن کاربندان و همسانی درونی برابر باشند، نظریه‌ی ساده‌تر اولویت دارد.

۱۴. الف الف پ ج ۵
موضوع دوم در ابعاد برداشت از انسان، بدبینی در برابر خوش‌بینی است. آیا افراد محکوم‌اند زندگی فلاکت‌بار، پرتعارض داشته باشند، یا اینکه می‌توانند از لحاظ روانی سالم، خوشحال و موجودات کاملی باشند. به‌طور کلی نظریه‌پردازان شخصیتی که به جبرگرایی اعتقاد دارند مثل فروید بدبین هستند درحالی‌که آن‌هایی که به اراده آزاد معتقدند، معمولاً خوش‌بین هستند.

۶ بعد برداشت از انسان عبارتند از:

- جبرگرایی در برابر انتخاب آزاد
- بدبینی در برابر خوش‌بینی
- علیت در برابر غایت‌مندی
- هشیار در برابر ناهشیار
- عوامل زیستی در برابر اجتماعی
- بی‌همتایی در برابر شباهت‌ها

تفاوت‌ها به ما کمک می‌کنند تا مشخص کنیم که یک نظریه‌پرداز جبرگراست یا به اراده‌ی آزاد اعتقاد دارد، بدبین است یا خوش‌بین، توجیه علیتی می‌کند یا توجیه غایت‌مندی. آن‌ها همچنین به ما کمک می‌کنند تا مشخص کنیم آیا نظریه‌پرداز برهشیاری یا ناهشیاری تأکید دارد.

۱۵. الف الف پ ج ۵
نظریه‌ها و اطلاعات پژوهشی رابطه‌ی چرخشی دارند: نظریه به اطلاعات معنی می‌دهد و اطلاعات از پژوهش آزمایشی حاصل می‌شوند که برای آزمون فرضیه‌هایی ترتیب یافته نظریه آن را تولید کرده است. با این حال همه‌ی اطلاعات از پژوهش آزمایشی به دست نمی‌آیند. اغلب اطلاعات از مشاهداتی به دست می‌آیند که هر کدام از ما هر روز انجام می‌دهیم. مشاهده کردن صرفاً به معنی توجه به چیزی است. همچنین رابطه‌ی متقابل و پویا دارد اما یک نظریه تعدادی فرضیه به‌بار می‌آورد که می‌توان آن‌ها را از طریق پژوهش بررسی کرد، از این رو اطلاعات پژوهشی در اختیار می‌گذارد؛ که این اطلاعات به نظریه برگردانده و آن را بازسازی می‌کند. ما هنگام مشاهده کردن و پرسیدن سؤال‌ها همان کاری را انجام می‌دهیم که روان‌شناسان انجام می‌دهند، یعنی، مشاهده کردن رفتارهای انسان و معنی‌دادن به مشاهدات. با

لاتین پرسونا مشتق شده است؛ که به ماسک نمایشی اشاره دارد که هنرپیشه‌های رومی در فیلم کم‌دی‌های یونانی بر چهره می‌زدند. این هنرپیشه‌های روم باستان برای نمایش دادن نقش یا ظاهری دروغین، ماسک (پرسونا) بر چهره می‌زدند. البته این برداشت سطحی از شخصیت، تعریف معقولی نیست. وقتی روانشناسان اصطلاح شخصیت را به کار می‌برند، منظورشان چیزی بیش از نقشی است که افراد بازی می‌کنند. با این حال نظریه‌پردازان شخصیت با یک تعریف واحد از شخصیت موافق نیستند؛ و علت اینکه نظریه‌های متفاوتی ساخته‌اند این است که در مورد ماهیت انسان اتفاق نظر ندارند.

۲۹. الف الف ب ج د

گاهی افراد نظریه را با فلسفه، گمانه‌زنی، فرضیه، یا طبقه‌بندی اشتباه می‌کنند. با اینکه نظریه با هریک از این مفاهیم ارتباط دارد ولی هیچ‌یک از آن‌ها نیست. نظریه با فلسفه ارتباط دارد ولی بسیار محدودتر از آن است. نظریه با شاخه معرفت‌شناسی فلسفه ارتباط نزدیکی دارد. نظریه‌ها به گمانه‌زنی متکی هستند، اما از گمانه‌زنی بدون عمل فراتر می‌روند. نظریه مفهوم محدودتری از فلسفه است ولی از فرضیه گسترده‌تر است. طبقه‌بندی، رده‌بندی چیزها طبق روابط طبیعی آن‌هاست و برای رشد علم ضروری هستند. ولی مولد نیستند و نظریه تولید نمی‌کنند؛ و آن‌ها فقط از این نظر پویا هستند که می‌توان دستگاه‌های جدیدی به آن‌ها اضافه کرد.

نکته اصطلاح شخصیت از کلمه لاتین پرسونا گرفته شده است. شخصیت همه صفات یا ویژگی‌های نسبتاً پایدار که به رفتار شخص ثبات می‌بخشند، شامل می‌شود. نظریه یک‌رشته فرض‌های مرتبط است که امکان تدوین فرضیه‌های آزمون‌پذیر را به دانشمندان می‌دهد.

مانند سیگار کشیدن، عملکرد خوب در آزمون پیشرفت تحصیلی، مخاطره‌جویی، یا هرگونه ملاک مستقل دیگر همبستگی داشته‌باشد. عالی‌ترین ارزش هر ابزار سنجشی، درجه‌ای است که بتواند رفتار یا شرایط آینده را پیش‌بینی کند. اغلب نظریه‌پردازان شخصیت از پرسشنامه‌های استاندارد شده استفاده نکردند. گرچه فروید؛ آدلر و یونگ چند نوع ابزار فرافکن ساختند، اما هیچ‌یک از آن‌ها برای تعیین پایایی و اعتبار این ابزارها تلاش نکردند.

با این حال، فروید، آدلر و یونگ نیروی محرکی برای تعدادی از پرسشنامه‌های شخصیت استاندارد شده بوده‌اند، به طوری که پژوهشگران و متخصصان بالینی واحدهای شخصیتی را ارزیابی می‌کنند که همین نظریه‌پردازان معرفی کردند.

۱۹. الف الف ب ج د

اعتبار سازه درجه‌ای است که یک ابزار سنجش، چند سازه‌ی فرضی را ارزیابی می‌کند. سازه‌هایی مانند برون‌گرایی، پرخاشگری، هوش و ثبات هیجانی، هستی‌های مادی نیستند، بلکه آن‌ها سازه‌های فرضی هستند که باید به رفتارهای قابل مشاهده ربط داده شوند. یک مثال برای اعتبار سازه‌ی همگرا: یک پرسشنامه‌ی شخصیت که سعی دارد برون‌گرایی را ارزیابی کند باید با پرسشنامه‌های برون‌گرایی یا عوامل دیگری چون مردم‌آمیزی و جسارت که با برون‌گرایی ارتباط دارند، همبستگی داشته باشد.

یک پرسشنامه در صورتی اعتبار سازه‌ی واگرا دارد که با سایر پرسشنامه‌هایی که آن سازه را ارزیابی نمی‌کنند، همبستگی کم یا بی‌معنایی داشته باشد.

۲۰. الف الف ب ج د

روانشناسان از نظر معنی شخصیت باهم تفاوت دارند. ولی اکثر آن‌ها قبول دارند که واژه‌ی شخصیت از کلمه‌ی

پرستشنامه

- ۱** کدام یک از نظریه‌ها، بیش از نظریه‌های دیگر مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد؟
الف) روانکاوی
ب) نظریه کارن هورنای
ج) نظریه اریک فروم
د) نظریه میان فردی سالیوان
- ۲** روش فروید چه روشی بود؟
الف) روش تجربی
ب) تحقیق پژوهشی
ج) روش گروهی
د) مورد پژوهی
- ۳** فروید از چه طریق هیستری را درمان می‌کرد؟
الف) روانکاوی
ب) هیپنوتیزم
ج) تداعی آزاد
د) تحلیل رؤیا
- ۴** فرایندی که نشانه‌های هیستری از طریق آن حل و فصل می‌شود چه نام دارد؟
الف) انتقال
ب) چارچوب بندی
ج) پالایش روانی
د) هیپنوتیزم
- ۵** کدام یک از کتاب‌ها، شهرتی را که فروید دنبال آن بود برایش به ارمغان آورد؟
الف) آسیب‌شناسی زندگی روزمره
ب) مطالعاتی درباره هیستری
ج) تعبیر رؤیاها
د) جوک‌ها و رابطه آن با ناهشیار
- ۶** مهمترین خدمت فروید به نظریه شخصیت:
الف) نظریه‌ی جامع روانکاوی
ب) کاوش در ناهشیار
ج) مکانیسم‌های دفاعی
د) تحلیل رؤیا
- ۷** از نظر فروید ناهشیار چه زمانی می‌تواند وارد هشیاری شود؟
الف) به سطح آگاهی آمده باشد
- ۸** نقش سانسورچی نهایی در نظریه فروید چیست؟
الف) راهروی هشیار - هشیار
ب) راهروی هشیار - نیمه هشیار
ج) راهروی ناهشیار - هشیار
د) راهروی ناهشیار - نیمه هشیار
- ۹** از نظر فروید تصورات ناهشیار موروثی چه نامیده می‌شوند؟
الف) موهبت نوع پیدایشی
ب) ناهشیار جمعی
ج) ناهشیار فردی
د) عناصر رؤیا
- ۱۰** اولین مسیری که تصورات به هشیاری می‌رسند چه نام دارد؟
الف) هشیار مفهومی
ب) هشیار ادراکی
ج) نیمه هشیار ادراکی
د) درون ساختار ذهن
- ۱۱** وقتی تصورات به سیستم هشیار می‌رسند شدیداً تغییر شکل یافته و پوشیده‌اند به چه صورتی درمی‌آیند؟
الف) نشانه روان‌پریشی
ب) نشانه روان‌تنی
ج) هر دو مورد الف و ب
د) نشانه روان رنجوری
- ۱۲** قراخود چه عناصری در دل خود دارد؟
الف) هشیار
ب) نیمه هشیار و هشیار
ج) ناهشیار و هشیار
د) نیمه هشیار و ناهشیار
- ۱۳** تنها وظیفه نهاد چیست؟
الف) اجتناب
ب) لذت‌جویی
ج) نزدیکی به‌عین
د) پرخاشگری

- ۱۴** کدام حوزه‌ی عمل ذهن تغییرناپذیر است؟
الف نهاد
ب فراخود
ج خود
د الف وب
- ۱۵** خود در چه دورانی از رشد انسان به وجود می‌آید و از کدام حوزه عمل ذهن به وجود می‌آید؟
الف نوجوانی
ب جوانی و فراخود
ج نوباوگی و خود
د میانسالی و خود
- ۱۶** کدام حوزه‌ی عمل ذهن با دنیای بیرون هیچ تماسی ندارد و بیانگر جنبه‌ی آرمانی شخصیت است؟
الف خود
ب فراخود
ج نهاد
د الف وب
- ۱۷** کدام مورد، از تقویت شدن به خاطر رفتار مناسب به وجود می‌آید و می‌گوید چه باید بکنیم؟
الف خود آرمانی
ب تنبیه شدن
ج وجدان
د خود واقعی
- ۱۸** در نظریه فروید احساس‌های حقارت از چه چیزی ناشی می‌شوند؟
الف گناه
ب خشم
ج وجدان
د خود آرمانی
- ۱۹** وقتی خود و فراخود به نوبت شخصیت را کنترل کنند نتیجه آن کدام مورد زیر نیست؟
الف نوسانات خلقی
ب چرخه‌های پیوسته اعتمادبه‌نفس
ج چرخه‌های متناوب اعتمادبه‌نفس
د خود خوار شماری
- ۲۰** فروید برای اشاره به نیروهای سوق‌دهنده در پس اعمال شخص چه چیزی را مطرح کرد؟
الف پرخاشگری
- ب** غریزه جنسی
ج اصل لذت
د اصل پویشی
- ۲۱** منظور از منبع در شناسایی غریزه چیست؟
الف مقدار نیرو
ب ناحیه بدن در حال تنش
ج شخص یا چیزی که وسیله ارضای هدف است
د هدف
- ۲۲** وقتی لبیدو افراد به‌طور انحصاری صرف خود شود کدام‌یک از شکل‌های غریزه جنسی در کار است؟
الف خودشیفتگی
ب عشق
ج سادیسم
د مازوخیسم
- ۲۳** کدام مورد زیر از نوع هدف منع شده نیست؟
الف عشق به خواهر
ب عشق به برادر
ج عشق به والدین
د عشق به همسر
- ۲۴** هدف کدام‌یک از موارد زیر برگرداندن ارگانیزم به حالت غیر ارگانیک است؟
الف لذت جنسی
ب ویرانگری
ج غریزه زندگی
د سادیسم
- ۲۵** حالت عاطفی و ناخوشایندی که با احساس جسمی همراه است و معمولاً مبهم است و به‌سختی می‌توان آن را مشخص کرد؟
الف ترس
ب نگرانی
ج اضطراب
د ضعف وبی حالی
- ۲۶** کدام‌یک از اضطراب‌ها از تعارض بین خود و فراخود ایجاد می‌شود؟
الف اضطراب روان رنجور
ب اضطراب اخلاقی
ج اضطراب واقعی
د گزینه الف و ب